

LUISA EFIMOVA, RINA BELOGORSKAJA, *Russische Tücher und Schals*, Leningrad 1985, ss. 172, ryc. 118, w tym 101 barwnych.

Autorki poświęciły swe opracowanie rosyjskim chustom i szalom. Noszono je powszechnie co najmniej od okresu wczesnego średniowiecza. Jednakże dobrze udokumentowane informacje o miejscowej produkcji tych wzorzystych, niekiedy haftowanych wyrobów dotyczą dopiero okresu manufaktur zakładanych przez Piotra I. Pierwsza rosyjska manufaktura jedwabnicza powstała w 1714 r. w Moskwie; w 1727 r. było ich już 16. Później rozpowszechniły się one od Astrachania, ośrodka handlu surowym jedwabiem, do Wołgi. Jednakże najwięcej tych zakładów powstało w Moskwie, najbliżej rynku zbytu. Autorki publikują znaki towarowe rosyjskich manufaktur jedwabniczych począwszy od lat osiemdziesiątych XVIII w. aż do lat trzydziestych XX w. W swym omówieniu sporo miejsca poświęcają produkcji wełnianych szali tkanych wzorzyście w XIX w., jednakże interesują się także tańszymi wyrobami z drukowanych bawełnianych perkali. Podają informacje o złotych medalach, jakie uzyskała manufaktura Danilowa na światowej wystawie w Londynie w 1862 r. i srebrnych — na wystawach w Paryżu i Wiedniu w latach 1867 i 1873. Cenne są także ustalenia odnoszące się do rozpowszechniania technik tkactwa wzorzystego w Rosji. Od 1806 r. tkano wzorzyste wełniane szale na krośnie z podciąganymi licami, zaś w 1823 r. po raz pierwszy wykorzystano w Rosji wynalazek Żakarda, jednak dopiero po 1846 r. rozpowszechniła się jego udoskonalona wersja. Omawiane opracowanie wnosi nowe ustalenia do historii produkcji rosyjskich tkanin i ich zastosowania w odzieży XVIII i XIX w.

I. Turnau